

חזן מיום ראשון של פסח - אבל לדידן גם יום ראשון דפסח
מתחשב אבל גם אז גם עתה הכוונה להשלים מתוך חמשים
יום הוא זמן מתן תורה ודו"ק :

12

סימן מנ

בשר'ע אר"ח (סימן חפ"ט ע"פ ו') כחג שנה ולא ביקר
כל הלילה יספור ביום בלילה ברכה - והרמב"ם ז"ל
כתב (פ"ו מהלכות חמירין הלכה כ"ג) שנה ולא מנה בלילה מנה
ביום ע"כ - ומשמע דמנה ומבדק וגרסא דקדא בשעת הכה"ג
שהבילו החום' במנחות (דף ס"ו) ד"ה זכר ח"ל פסק בה"ג
דסיכא דשנה לספור בלילה סופר ביום - וכן ה' גרסא מחוץ
סחם מחמירין דסוף פירקין דתנן משתו בלילה לקצור ואם
נקצר ביום כשר - אבל גרסא לר"ת עיקר איך סתמא דמחמירין
דפ"ב דמגילה (דף כ') כל הלילה כשר לקצירת העומר כו' -
ודייקאן מינה בסו"פ לילה דומיא דיום מה דיום בלילה לא
אף דלילה ביום לא - ואמרינן במ"ק (דף ג') ר"ג וצ"ד נימט
על שני פירקים הללו והחירו ומסיק רב אשי הכם סבר לה כר'
ישמעאל דדרים מה חריש רשות אף קציר רשות ילא קציר
העומר שהוא מלוח ודוחס שבת - וכיון דדוחס שבת אינו נקצר
אלא בלילה כדמוכח בסו"פ - ועוד דר' יוחנן דאמר עשר
נעושות הלמ"מ סבר לה כר' ישמעאל דדרים מה חריש רשות
ודחי שבת ע"כ :

ולכאורה קשה לי טובא כמה שפסק רמב"ם שיכול לספור
ביום מהא דקדו"ל כסחם מחמירין דנקצר ביום
כשר דהא מה דכשר נקצר ביום לאו דוקא ביום ע"ו אלא
אפילו נקצר קודם הפסח נמי כשר דהא פריך שם במנחות
(דף ע"ב) וא"כ נקצר ביום כשר אמאי דחי שבת נקצר מע"ט
[ובאי מע"ט דקאמר הש"ס לאו דוקא דהא יו"ט הוא וכו']
כחבו החום' שם ב"ה אף כהא דפריך שם אמתניין דנקצר
ביום כשר מחמירין דכל הלילה כשר לקצירת העומר וקציר
לילה דומיא דיום מה דיום בלילה לא אף דלילה ביום לא -
וסקצו החום' ותימא לימא דמחמירין דנקצר ביום כשר היינו
ביום שלפניו דומיא דסקצרת חלבים וזיתיו דלענין קצירה לא
שייך לחלק בין יום שלפניו ליום שלאחריו מדילפינן בריש פרקין
ספירה וקצירה ע"כ - וכיון דבארנו דנקצר ביום כשר הוא לאו
דוקא יום ע"ו א"כ אין שייך כלל ללמוד מזה דיכול לספור ביום
ט"ז דהא אפשר לומר אם נקצר ביום ט"ז אינו מקיים מצות
קצירה וספירה - רק שהקרבן כשר אף אם נקצר שלא כמשתו
דהא אם קצר ביום שלפניו ודאי שאינו מקיים מצות קצירה
וספירה והקרבן כשר - וא"כ אין שייך ללמוד דיכול לספור
ביום מהא דנקצר ביום כשר כיון דהא דנקצר ביום כשר נכלל
גם אם קצר קודם ע"ו ואו ודאי אינו יכול לספור משעת
הקצירה א"כ אפשר דגם אם קצר נמי ביום ט"ז אין יכול לספור
שכבר עבר זמן הספירה אם לא ספר בלילה ורק מצות
קצירה קיים :

ונ"ל דדברי בה"ג נכונים דנאחז כך קושיא קשה לי בעיקר
פרכת הש"ס דפריך אמתניין דנקצר ביום כשר וסתמא
כל הלילה כשר לקצירת העומר - ולילה דומיא דיום מה דיום
בלילה לא אף לילה ביום לא אימא הא דקציר נקצר ביום כשר
היינו שהקרבן כשר משום דאפילו נקצר קודם פסח נמי ינשרי
דומיא דלא מנא אלא מן היבש או מן העומרים דכשר בדיועבד
כדתנן סחם וסא דלילה ביום לא היינו לענין מצות קצירה
וספירה דפסול ביום ט"ז אם עשאן דלא קיים מצות קצירה
וספירה דלדידן לעשות דוקא בלילה ואם לא קצר בלילה אין
זה קצירה בזמנה וס"ה דיכול להביא אף מה שנקצר קודם הפסח
דט"ז

שעוין בשני לא היו כמו שה' או לא בימי החודש ולא בימי
הספירה - ואפ"ל דכמו שכתבו החסידים כהא דדרשין (בפ"ק
דט"ז) אקרא דיום השני תחילת החסידים הקב"ה עם מב"ר אם
מקבלין החודש מוטב ט' ואקצו דלר"י דסובר בשעת ניהא
קשה הא כתיב יום השני וחי' כיון דלר"י דסוף משא יום
אחד מדעתו ואי לאו דסוף ה' ראו' להגות בשני בחודש
לכדי כתיב יום השני ע"כ - וא"כ אפ"ל נמי אע"ג דניהא
ביום ג' לא מ"מ קרינן ביום ג' זמן מתן תורה שהיה ראו'
להגות ביום ג' :

מיהו קשה דנשנת שם בסוגיא אמרינן בברייתא הניסון
שילאו ישראל ממזגים חמשה עשר שבו ה' בחמשי
בשנת ואירר דהאי שחא עברה ואחי כרבינן ע"כ - א"כ קשה
הא לרבינן לא ה' דסופס מדעתו כלל ובשני ניהא ביום ג' לא
לספירה - א"כ כינוי עבדינן אגן ביום ג' ואמרינן זמן מתן תורתנו
אם לא ביום החודש בחודש או בשנתה הא לא יום זה ביום
מ"ח לא ביום החודש ולא ביום ג' - וגרסא דגם זה נכון
דאף שה' או ביום ג' לא מ"מ אגן עבדינן ביום ג' וקורין אותו
זמ"ח - דהנה בקרא כתיב וספרתם לכם ממחרת השבת ש"ס
עד ממחרת השבת השביעית חספרו חמשים יום וגדחקו חמ"ס
מאוד דמעיקרא קאמר ש"ס שהוא מ"ט יום ולבסוף קאמר
חמשים יום - וגרסא דכונת הכתיב זמן עשיית תג השבועות
הוא לזמן מ"ט יום וגם לזמן חמשים יום וקדושתו כהא לקרא
אותו מקרא קודם אחר עבור מ"ט יום ואחר עבור חמשים אלא
שהמ"ט יום מחשבים ממחרת הפסח היינו מיום ט"ו והחמשים
יום מתחשב גם עם יום ראשון של פסח - ויש בזה ענין שא"כ
לחודש להגות לישראל עד יעברו חמשים יום עם יום הראשון
של פסח כדליתא במדרש שה"ס ע"פ דהפסח בעלי היער כן
דודי בין הכנים - א"כ עזרים מה הפסח הנה משעשע שהוא
מוציא ילדו עד שגומר פירותיו חמשים אף ישראל משיאלו
ממזגים עד שניהם חודש חמשים יום ע"כ המדרש - חזקין
שהיו לריבים האנך חמשים יום לקבלת התורה ואותן חמשים
יום מתחשבים משיאלו ממזגים ואותן מ"ט יום הוא ענין בפ"ע
והחמשים יום הוא ענין בפ"ע שהמ"ט יום מהחולין מיום ט"ו
והחמשים יום מהחולין משיאלו ממזגים ויום ראשון ש"ס בכלל
ובסיומם שוב שיום החמשים הוא חמשים יום מ"ט לספירה אלא
שמקצו זמן החמשים החולין ביום ה' לפני ההגלה ספירת
המ"ט להכי כתיב עד ממחרת השבת השביעית חספרו חמשים
יום דהיינו שעד ממחרת השבת השביעית עמרו ספירת
החמשים יום מפני שהם מוחלולין עומן בראשון של פסח -
ומהאי קרא לא ה' נדריך לספור כהא לא מ"ט יום ולא חמשים
כדאשכחן לשון ספירה אף שאינו מחויב לספור כהא כמו גבי
זבה דכתי' וספרה לה וחינה לריבה לספור כהא אלא בהמשכה
והריאת הזמן מיקרי ספירה כמ"ס הוב"י במס"ת (סימן קכ"ג)
אלא משום דנתי' בקרא אחרינא מהא דרמז בקרא תאל לספור
לפנין שדריך לספור כהא כדמשמע לישנא דתאל לספור שהוא
לעשות משעשע לספור כהא - מיהו כהא קרא הא לא כתיב אלא שבעה
שבועות להכי אין אנו מחויבים לספור כהא אלא מ"ט יום אבל ענין
חמשים יום אשר יום ראשון של פסח הוא במנינו ועמרו עם
תג השבועות אין אנו לריבין לספור אלא בהמשכה הזמן כגון
דלא שגי' ב' קרא כדשני במספר המ"ט יום וגחייבב היטיב
פסח הכתוב שנים לספור מ"ט יום ויהא עד ממחרת השבת
חמשים יום עם יום ראשון של פסח - ולפ"ז א"כ מה שקשה
דחמשה ניהא לך תאל דמיוני שם בשבת כה"ס ביום ג' לא
ואו קורין ביום ג' זמן מ"ח משום דכיון דבשני חמשים יום
עד פלגת והחמשים יום מתחשבים עם יום ראשון ש"ס כמו
שבארנו וזה רק לדידן אנו מחשבים גם ראשון דפסח למנין
החמשים יום אבל כשיאלו ממזגים לא נכנס יום ראשון ש"ס
למנין החמשים יום שהרי לא ה' כל היום נקדושת שהרי לא
יאלו ממזגים עד לפניה כדאמר בברכות (דף ד') דנאלס
מטלייתא לא ה' עד נשרא הלכך הוצרכו להחמין חמשים יום